

SKYLTPROGRAM

- råd och riktlinjer för skyltning i Trelleborg

PL-2020-42

SKYLTPROGRAM FÖR TRELLEBORG

Mål.....	2
Upplägg.....	2

RÅD OCH RIKTLINJER

Storlek och proportioner	3
Innehåll	3
Belysning	3
Formgivning	4
Tillgänglighet	5
Plats i staden	5
Kulturhistorisk bebyggelse	7
Stadens fyra portar	7
Stadskärnan och Algatan	7
Torg	7
Viktiga verksamheter	8
Bostadsområden	8
Grönområden	8
Verksamhetsområden	8
Övriga områden	8

SKYLTTYPER

Affisch	9
Bildväxlande skylt	9
Byggskylt	9
Fasadskylt	10
Flagg- och pendelskylt	10
Flagga och vepa	10
Gatupratare	11
Informations- och orienteringstavla ..	11
Kommunal skylt	12
Lysande och belyst skylt	12
Markis	13
Pylon och stolpskylt	13
Reklamskylt	13
Skyltfönster	14
Skylt inomhus	14
Symbol i mark	14
Tillfällig skylt	15
Varuskyltning	15
Vägvisning	15
Frågor.....	17
Hur stor är skylten?	18

ATT SÖKA BYGGLOV

Bygglov, start- och slutbesked	19
Bygglovets kostnad	20
Olovlig skyltning	20

APPENDIX I

- Lagar och förordningar

APPENDIX II

- Stadens karaktär

Framtaget av:

Lena Åkerman Borglund (Stadsarkitekt, SBF)
Sandra Gustafsson (Planchef, SBF)
Catrin Lif (Plan- och bygglovsarkitekt, SBF)
Vera Bergström (Planhandläggare, SBF)

I samarbete med:

Unni Olofsson Lundström (Trafikplanerare, TSF)
Kristoffer Tønning (Avdelningschef, Stadsmiljö, TSF)
Emily Golrang (Planarkitekt, SBF)
Nina Schwab (Planarkitekt, SBF)

SKYLTPROGRAM FÖR TRELLEBORG

Skylltprogrammet för Trelleborg knyter an till stadsmiljöprogrammet. Där sätts huvuddragen för riktlinjerna, för att utvecklas närmare här. Det har tagits fram för att informera och vägleda den som vill sätta upp eller ändra en skylt eller ljustanordning. Det beskriver de mål kommunen har för skyltning, klarlägger gällande regler och lagstiftning.

MÅL

Målet med programmet är att alla skyltar ska utformas med hög kvalitet, i samspel med den befintliga stadsmiljön. Skyltningen ska uppfylla både informativa och estetiska värden för att bidra till ett intressant och levande stadsrum.

UPPLÄGG

Programmet är indelat i tre delar:

Råd och riktlinjer - omfattar allmänna råd kring skyltning. Här beskrivs vad som utgör en bra skylt och en omsorgsfull placering i förhållande till omgivande miljö.

Skyllttyper - tar upp vanliga typer av skyltar och huruvida de kräver bygglov eller andra typer av tillstånd. Här finns även en lista över frågor att beakta både vid utformning och bedömning av skylt samt information om hur area beräknas för olika skyllttyper.

Att söka bygglov - beskriver processen för att söka bygglov, erhålla startbesked och slutbesked.

Vi hoppas att ni finner svaren på era frågor här! Ni är alltid välkomna att kontakta Samhällsbyggnadsförvaltningen på Trelleborgs kommun om ni har fler funderingar.

E-post: samhallsbyggnad@trelleborg.se

RÅD OCH RIKTLINJER

Stadens skyltar har stor påverkan på vår omgivning, de hjälper oss att hitta och skapar intresse för en byggnads innehåll. En väl utformad skyltning både berikar och ger liv till staden. Följande kapitel innehåller generella råd och riktlinjer kring skyltars utformning och placering.

STORLEK OCH PROPORTIONER

Den aktuella byggnaden tillsammans med gaturummets storlek och attribut ger de grundläggande förutsättningarna för skyltens proportioner. En skylt bör inte utgöra en alltför stor del av en byggnad eller placeras så att den stör dess uttryck. På fasader är genomsläppliga skyltar såsom friliggande bokstäver, målning på fasad eller flaggskyltar ofta bra alternativ. Detta är traditionella tekniker som ofta ger ett sammanhållet och lätt intryck. Skylten ska passa väl ihop med fasaden den sitter på och placeras med hänsyn till fönster och dörrar, omgivande skyltar och byggnader. En fasad får aldrig kläs in med skyltar.

Skyltars storlek och placering bör utöver detta anpassas efter människans betraktelseavstånd och förflyttningshastighet. Då stora delar av Trelleborgs stadskärna håller fotgängare, cyklister och trafik med låg hastighet kan skyltar vara små och mer detaljrika i detta område. Skyltar som ses i högre hastigheter och/eller från håll behöver vara större och tydligare.

INNEHÅLL

En bra skyltning kommunicerar sitt budskap på ett enkelt och tydligt sätt. Den ska spegla verksamheten, väcka nyfikenhet och intresse. Budskapet bör hållas kort och koncist. En enkel symbol eller bild är ofta ett effektivt och dekorativt kommunikationsmedel. Varumärken och reklam hänvisas till skyltfönster. Innehållet i skylten får inte uppfattas stötande.

Flera skyltar med samma innehåll upplevs ofta rörigt, få och välplacerade skyltar är att föredra. För att begränsa antalet skyltar på en fasad ska upprepning av skyltar med samma budskap undvikas. I byggnader med flera verksamheter bör skyltningen samordnas så att firmanamn och logotyper ges ett liknande utseende både i storlek och placering.

Innehållet i skylten bör vara stilla. Elektronisk skyltning ger möjlighet att på ett enkelt sätt framföra flera budskap genom exempelvis bildväxling, filmsekvenser eller ljusprojiceringar. Detta har dock stor påverkan på stadsmiljö, trafiksäkerhet, människor och miljö. Dessa skyltar blir lätt dominerande i stadsbilden och kan upplevas störande.

BELYSNING

Väl ljussatta skyltar bidrar till att staden känns välkomnande och är attraktiv även under dygnets mörka timmar. Skyltar kan belysas på olika sätt, med armatur integrerad i skyltarmen eller ramen ovanför skyltskivan, med punktbelysning eller genom belysning integrerad i skyltbudskapet.

Det är alltid en förutsättning att skyltningen och dess ljussättning anpassas till stadsmiljön och byggnadens arkitektur. Ljussättningen av skyltar får inte dominera över allmänbelysningen, belysning i skyltfönster eller andra skyltar. Det är extra viktigt att se över skyltar med färgat ljus, de får aldrig kunna förväxlas med trafiksignaler.

Belysning av en skylt ska ske med hänsyn till närliggande bostäder, verksamheter och trafikanter. Ljuskällan måste avskärmas väl och riktas så att den inte riskerar att blända eller störa närboende, trafikanter eller naturmiljöer. Om skyltens material reflekterar ljus kan stark belysning skapa reflexer så att budskapet blir oläsligt, bländande och störande.

Vid val av skyltbelysning bör hänsyn tas till hållbarhet och behov av underhåll. Det är viktigt att skylten fortsätter att vara tydlig och dekorativ även i dagsljus när den inte är upplyst samt vid de tillfällen då belysningen är ur funktion. Se mer information under *Skylttyp: Lysande och belyst skylt*.

Studier pekar på att ljus, bildväxlingar, produktion av nya liksom hantering av uttjänta elektroniska skyltar kan ha negativ påverkan på trafiksäkerhet, hälsa och miljö. Trelleborgs Kommun har därför en restriktiv hållning till dessa.

FORMGIVNING

En vacker och väl disponerad skylt kan med små medel dra blickar till sig.

Konstruktion och material bör hålla god kvalitet, tåla väder och vind samt åldras på ett vackert sätt. Infästningen bör samspela med skyltens uttryck, göras subtil eller dold. En lätt och enkel konstruktion är ofta att föredra

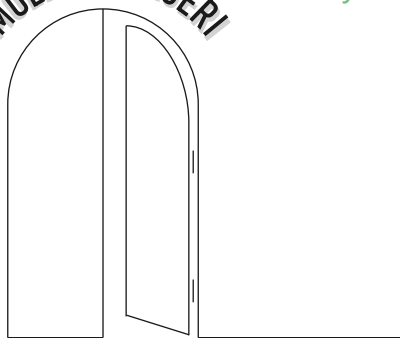
Skyltens typografi (val av typsnitt, teckenstorlek, teckenfärg etc.) bör vara tydlig och spegla dess innehåll. I längre text är typsnitt med seriffer mer lättlästa. Linjära teckensnitt fungerar väl på skyltar med få ord. Gemener är enklare att läsa än versaler. Även radavstånd och bokstavsmellanrum påverkar läsbarheten.

För att en skylt ska vara tydlig är det viktigt att välja typsnitt, färg och material som syns mot sin direkta bakgrund. För att skapa god läsbarhet bör det finnas bra ljushetskontrast mellan text och bakgrund. Ju smalare typsnitt desto större kontrast krävs. Ofta ger få material och färger ett tydligare och starkare uttryck.

Behovet av att synas på håll varierar mellan olika gatumiljöer, från ett öppet torg till en smal gata. Textens storlek bör anpassas efter avståndet till läsaren liksom vilken hastighet denna rör sig i. En skylt avsedd att placeras längs en gågata bör inte utformas på samma sätt som en skylt avsedd att placeras vid en bilväg. Igenkännbara symboler och färger uppfattas enklare och från längre avstånd än texter.

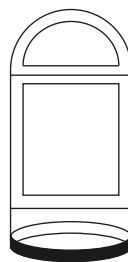
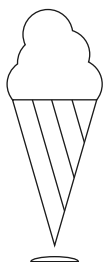
En riktlinje som ofta används är att text generellt kan läsas på ett avstånd av 200 gånger textens höjd. En liten skylt med 5 cm hög text kan enligt tumregeln läsas på ungefär 10 meters håll.

MÖLLERS BAGERI

Fasadskyltar med friliggande bokstäver kan med små medel anpassas efter fasadens detaljer och utformning.

Formgivning, material, färg och typsnitt är alla komponenter som påverkar skyltens attraktivitet.

Gatupratere kan utföras med plats för text och bild eller som en symbol för att kommunicera verksamheten.

ABCD

Versaler med seriffer,

EFGH

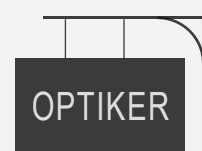
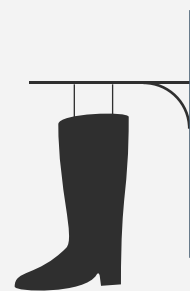
och utan.

ijkl

Gemener med seriffer,

mnop

och utan.

Flagg- och pendelskyltar utförs med fördel som enkla symboler eller med få ord.

Fasadskyltar kan utföras med genombruten text och bild eller tryckt budskap på skiva.

TILLGÄNGLIGHET

All skyltning ska ta hänsyn till fysisk och visuell tillgänglighet. Skyltar får inte störa framkomligheten genom att hindra stråk eller skymma viktiga siktlinjer. De får inte bli fysiska hinder för människor med till exempel barnvagn, rullstol eller synnedsättning. De får inte heller dölja vägmärken, andra skyltar eller störa närboende.

Fristående skyltar och varuskytning bör placeras intill fasad eller i stadens möbleringszoner - såsom vid cykelställ eller parkbänkar. Skyltar får inte placeras på taktila stråk. Det ska alltid finnas en bredd på minst 1,5 meter kvar av trottoaren där gående kan ta sig förbi skylten. Fristående skyltning får inte placeras på cykel- eller körbana. Minsta avstånd till cykelbana är 0,6 meter. I skarpa kurvor bör skyltning undvikas eller placeras på minst 2 meters avstånd från cykelbanan. Rekommenderat minsta avstånd till körbana är 0,5 meter, detta kan behöva justeras efter skylt och trafiksituation.

En skylt ska placeras på en höjd som inte innebär fara för förbipasserande. Enligt Trelleborgs kommuns ordningsstadga får underkant på skylt och markis inte skjuta ut över trottoar, gång- eller cykelbana på lägre höjd än 2,5 meter eller över körbana lägre än 4,6 meter. Över cykelbana får skyltar gärna placeras på en högre höjd än 2,5 meter. Vidare behöver de skyltar som placeras lägre än 4,6 meter också placeras minst 1 meter från körbane kant.

Vid placering av fristående skyltar längs det kommunala vägnätet ska önskemål om eventuella avsteg från ovan nämnda mått stämmas av med Trelleborgs kommuns Stadsmiljöavdelning. För anvisningar angående placering av skyltar längs det statliga vägnätet hänvisas till Trafikverket.

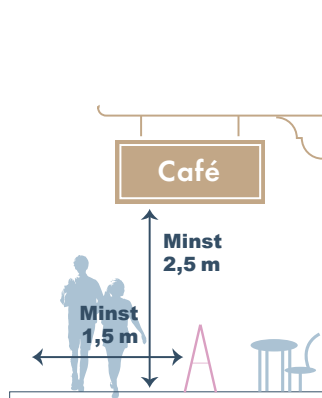
Alla skyltar ska vara väl synliga, lätta att läsa och förstå. De bör ha en tydlig typografi med god ljushetskontrast samt bra belysning vid behov. Materialet och belysningen får inte verka bländande, ofta är nedåtriktad belysning det bästa alternativet.

Informations- och orienteringsskyltar bör kunna läsas på nära håll av stående liksom sittande personer. Innehållet bör kompletteras med enkla symboler, bokstäver i relief, punktskrift och i vissa fall talad information. Därtill bör texten eller en kort version även finnas med på engelska. Ytterligare översättningar får gärna finnas på vanliga eller för platsen relevanta språk.

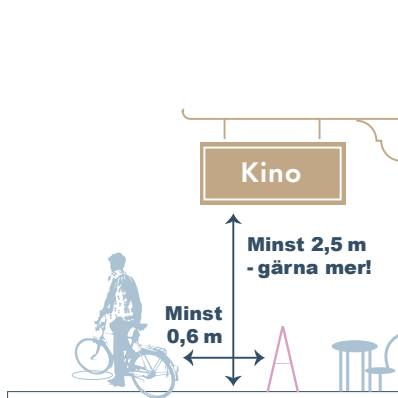
PLATS I STADEN

Skyltar ska hjälpa oss att orientera oss i stadsrummet, berätta vilka verksamheter som finns i området och var vi kan finna dem. De har med det betydelse för den upplevda tryggheten. Skyltens form, färg, storlek, placering och eventuell belysning ska alltid anpassas till byggnadens och gaturummets mått, fasaddetaljer, material samt färgsättning. Utöver detta bör den återspegla verksamheten för att väcka intresse och nyfikenhet. Verksamheter med etablerade skyltprogram kan behöva anpassa sig för att uppfylla kraven.

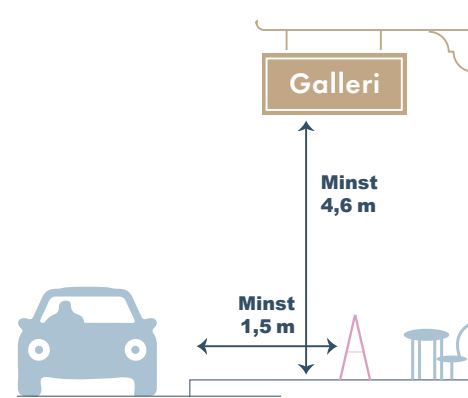
Skyltningen ska alltid underordnas stadsbilden, anpassas efter omgivande byggnaders utformning, ålder samt platsens förutsättningar och trafiksituation. Olika delar av staden ställer därför olika krav på placering och utformning. Placeringen av skylten på en byggnad ska stämma överens med strukturen i husets fasad. Karaktäristiska element och dekorativa detaljer i fasader får inte täckas över. Dörrar och fönster bör så långt det är möjligt lämnas fria.

Minst 2,5 meter mellan underkant på skylt och trottoar, gång och cykelbana. Minst 1,5 m kvar av trottoar efter skylt och möblering.

Det får gärna vara mer än 2,5 meter mellan underkant på skylt och cykelbana. Minst 0,6 meter mellan skylt och möblering och cykelbana.

Minst 4,6 meter mellan underkant på skylt och körbana. Minst 1,5 m kvar av trottoar från skylt och möblering till körbana.

Skyltar bör placeras i anslutning till den verksamhet de företräder och dess entréer. De bör i första hand förhålla sig till bottenplan och markplan. På högre höjd har de större inverkan på stadsbilden och budskapet saknar direkt koppling till den verksamhet den annonserar. Om avsedda skyltplatser finns bör de användas. Fristående skyltar ska i första hand placeras på kvartersmark.

Reklamskyltar med marknadsförande syfte som saknar eller endast har en mycket svag koppling

till platsen och dess verksamheter ska undvikas. Dessa motverkar i regel målsättningarna om en läsbar stadsbild och att stärka platsers unika karaktär. Skyltar med allmän reklam medges därför mycket restriktivt och huvudsakligen i kommersiella miljöer.

Runt om i staden finns utpekade platser där det är tillåtet med affischering i samband med marknader, evenemang och liknande. Placering av dessa kan du finna på Trelleborgs kommuns hemsida, under "Trelleborgskartan".

Beroende på byggnadens ålder, material och utformning passar olika skylttyper. På Flockergatan 7 i Trelleborg finns Trelleborgs bageriförening, än idag ett verksamt bageri. Dess skyltning består av såväl mönstermurad fasadskyltning, symbol i form av en kringla och en pendlande oval skylt med information om den nuvarande verksamheten. Runt hörnet, på Algatan 27, finns en modernare byggnad i tegel med skyltning av friliggande bokstäver ovan en rad skyltfönster. Bokstäverna är djärva till storlek och färgsättning men upplevs som väl avvägt i förhållande till byggnaden.

▲ KULTURHISTORISK BEBYGGELSE

Vissa byggnader och miljöer har ett större kulturhistoriskt värde där det ställs högre krav på anpassning till byggnadens och platsens karaktär. Detta gäller dels storlek, placering och val av skylttyp, dels formgivning så som belysning, materialval, tynsnitt, kulör och detaljeringsgrad. Enkla skyltar och symboler är ofta lättare att anpassa till kulturhistoriskt värdefulla miljöer än de med långa budskap och hög detaljeringsgrad.

Trelleborgs Kommun har utfört en inventering av kulturhistoriska byggnader i stadskärnan. Denna ger en bra bild över vilka byggnader i centrala Trelleborg som är att beakta som kulturhistoriskt värdefulla. Information om dessa finns på kommunens hemsida, under plattformen *Kulturmiljöer i Trelleborg*. Det har inte gjorts någon inventering av eventuella kulturhistoriska miljöer än.

🚩 STADENS FYRA PORTAR

De fyra portarna in mot staden från norr, söder, öst och väst ska vara välkomnande och synas både dag och natt. Dessa kan med fördel kompletteras med skyltar i motsatt riktning som tackar för besöket.

Proportioner och utformning bör anpassas efter högre hastigheter. Eftersom skyltar i dessa lägen är bland det första besökare möter är det viktigt att såväl utformningen som innehåll i text och bild informerar om och stärker Trelleborg stad.

● STADSKÄRNAN OCH ALGATAN

Trelleborgs stadskärna är anpassad för fotgängare och trafik i låg hastighet. Algatan är en av Trelleborgs äldsta gator och sträcker sig genom stadskärnan. Här samsas många olika verksamheter med boende och besökare. Dessutom är detta en kulturhistoriskt betydelsefull och känslig miljö. Trelleborgs kommun ställer särskilda krav på att skyltar utformas av kvalitativa material samt att skylt och budskap anpassas efter den specifika platsen och understödjer stadsrummets kvaliteter.

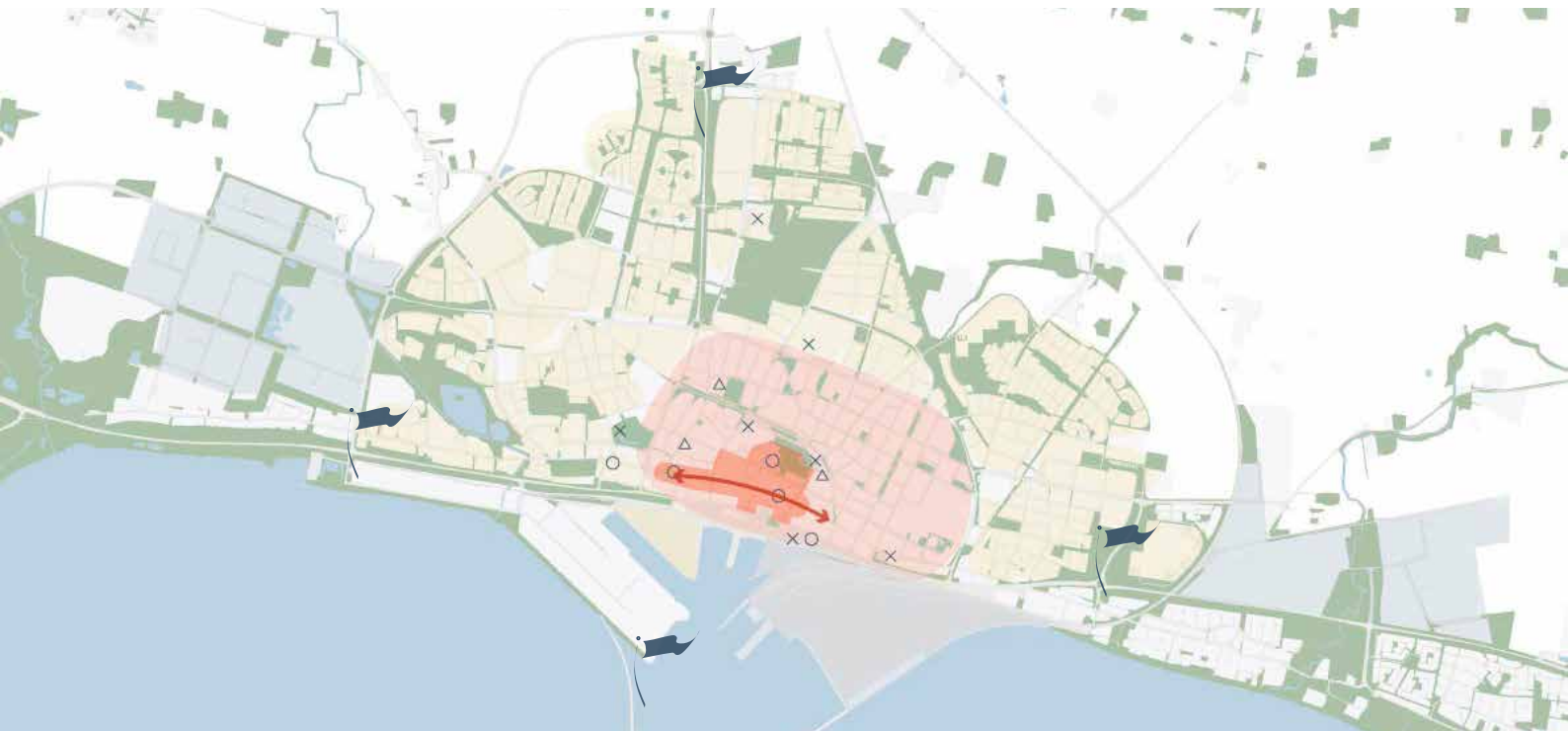
Syltar bör vara små och ska placeras med hänsyn till fönster och dörrar, omgivande skyltar och byggnader. Både för att alla verksamheters skyltanspråk ska kunna tillfredsställas och för att värna om den känsliga kulturmiljön.

Syltar bör i första hand placeras på bottenplan för att utgöra en aktiv del av stadsrummet utan att störa den större stadsbilden. Hänvisande skyltar motiveras endast i särskilda fall, exempelvis då en verksamhet ligger på en innergård.

○ TORG

På torg ställs särskilt höga krav på placering och utformning av fristående skyltar. De får inte hindra framkomligheten och ska i första hand placeras i zoner med andra stadsinventarier.

Syltar vid Trelleborgs entréer ska utformas med särskild omsorg för att stärka bilden av Trelleborg stad. Digital skyltning i dessa lägen ska uppfylla krav på både trafiksäkerhet och god anpassning till landskapsbild.

De fyra portarna in mot Trelleborg ska ha en välkomnande skyltning, dessa är markerade med flaggor ovan. Stadskärnan och Algatan, markerade med orange, är speciellt känsliga miljöer som ställer högre krav på anpassning. Verksamhetsområden, markerade i grått, tål ofta fler och större skyltar. Bostads- och grönområden, markerade i gult, ljusrött och grönt, ska skyltas ytterst sparsamt. Markeringarna av torg, kulturhistorisk bebyggelse och viktiga verksamheter är exempel och inte fullständiga.

✕ VIKTIGA VERKSAMHETER

Vid ett fåtal storskaliga och speciellt viktiga verksamheter och platser kan något större skyltar vara lämpliga där kontexten tillåter det. Detta gäller ofta samhällsnyttiga verksamheter såsom järnvägsstation, badhus, stadspark och dylikt.

● BOSTADSOMRÅDEN

Inom bostadsområden ska boendet vara i fokus. Alltför många, stora eller upplysta skyltar kan verka störande för de som bor i området. Trelleborgs kommun ställer därför särskilda krav på att skyltningen är sparsam, diskret och inte upplevs störande inom bostadsområden.

● GRÖNOMRÅDEN

Grönområden, vattenområden och parker utgör känsliga miljöer. De är framförallt avsedda för rekreation, därför bör skyltning i dessa områden vara återhållsam och endast innehålla nödvändig information för platsen. Informations- och orienteringsskyltar som refererar till platsen kan hjälpa till att stärka orienterbarheten och identiteten. Skyltar i dessa områden bör vara små och alltid underordnas sin omgivning. Verksamheter inom grönområden kan ha mindre verksamhetsskyltar. Reklam, större skyltar, vepor, bildväxlande skyltning och liknande är inte lämpligt. Belysning av skyltar bör vara måttlig och riktad för att inte störa eller förorena i onödan.

● VERKSAMHETSOMRÅDEN

Miljön kring verksamhetsområden, industriområden samt handelsområden är ofta storskalig. Därmed bedömer Trelleborgs kommun att skyltar i dessa områden ofta tål större storlekar än i övriga delar av staden. Det är viktigt att skapa hög orienterbarhet i dessa områden. Detta ställer också högre krav på gestaltning. Trelleborgs kommun ställer framförallt krav på läsbarhet i dessa områden, både sett till den enskilda skylten och skylten i sitt sammanhang tillsammans med övriga skyltar.

Skyltar bör placeras i direkt anslutning till verksamheten, gärna på huvudbyggnadens fasad, i annat fall på tomtmark. Om ett område inte är väl synligt för omgivningen kan hänvisningsskyltar användas. Dessa ska placeras strategiskt vid infart och om området innehåller fler verksamheter ska hänvisningsskyltarna samordnas.

ÖVRIGA OMRÅDEN

Indelningarna av områden på föregående sida är generella och omfattar bara en del av staden. Utanför dessa kan aspekterna ovan användas för att analysera platsen. För var skylt behöver en egen avvägning göras kring platsens förutsättningar.

SKYLTTYPER

Alla skyltar ska följa plan- och bygglagens krav samt kommunens mål om god utformning och omsorgsfull placering. Det finns många olika typer av skyltar, här följer en genomgång av de vanligaste, hur de bedöms kunna uppfylla kommunens riktlinjer och om de normalt sett kräver bygglov eller andra tillstånd

AFFISCH

Affischer används ofta för tillfälliga skyltningar för att upplysa om exempelvis ett evenemang som pågår under en begränsad tid. Runt om i staden finns tavlor, pelare och andra liknande anordningar som är avsedda för denna typ av skyltning. Placering av dessa återfinns på Trelleborgs kommuns hemsida, under "Trelleborgskartan". Att använda träd för ändamålet är förbjudet enligt Trelleborgs kommuns lokala ordningsföreskrifter.

Krävs bygglov? Nej.

Bygglov krävs inte om skylten är mindre än 1 m² eller informerar om ett tillfälligt evenemang och sitter uppe i högst 4 veckor - se *Tillfällig skylt* nedan.

Andra tillstånd kan krävas.

Det behövs polistillstånd för affischer, annonser eller liknande anslag som sätts upp på sådana husväggar, staket, stolpar, skyltar, elskåp eller liknande som vetter mot offentlig plats. Dock inte för att sätta upp anslag på anordningar som är avsedda för ändamålet eller för att sätta upp anslag som annonserar en verksamhet på den byggnad där denna verksamhet finns.

BILDVÄXLANDE SKYLTT

Bildväxlingar och rörliga bilder drar blickar till sig, varför den kan ses som en effektiv annonseringsmetod. De rörliga bilderna, växlingen av bilder och ljuset de utstrålar kan dock ha en distraherande och störande verkan. Innehållet får inte uppfattas stötande. Bildväxlande skyltar tillåts bara i lägen där de inte riskerar att störa trafik, boende, annan verksamhet, miljön eller upplevelsen av stadsrummet. De passar bäst i kommersiella miljöer. Trelleborgs kommun är mycket restriktiva när det kommer till bildväxlande skyltning. Se även *Lysande och belyst skylt* nedan.

Bildväxlande och rörliga skyltar intill en väg kan distrahera bilförare så mycket att trafiksäkerheten riskeras. Bildväxlande skyltar, till exempel elektroniska och scrollande skyltar, tillåts därför inte i komplexa trafikmiljöer så som korsningar, vid övergångsställen eller rondeller. I undantagsfall kan de accepteras längs raksträckor, förutsatt att Trafikverkets rekommendationer följs. Bildväxlande skyltar får till exempel inte skymma sikten eller riskera att blanda

förare. De får inte placeras där de konkurrerar med annat som fordonsförare måste kunna uppfatta.

Trafikverket rekommenderar därför att:

- Antal reklamskyltar och andra reklamanordningar minimeras
- Förare bara ska hinna se en bildväxling när de kör den sträcka där bilden är synlig.
- Varje budskap ska vara kort, enkelt och kunna uppfattas snabbt. Rörlighet i bilderna tillåts inte. Telefonnummer och webbadresser bör inte förekomma.

Krävs bygglov? Troligtvis.

Bygglov krävs för skyltplatsen om den är större än 1 m².

Bygglov krävs om skylten lyser eller belyses, oavsett storlek. I bygglovsansökan uppger ni om skyltplatsen kommer att möjliggöra för bildväxling eller ej. Att ändra från en fast skyltning till en bildväxlande är en väsentlig ändring som kräver bygglov. Har ni fått bygglov för en skyltplats med bildväxlande material krävs inga ytterligare bygglov för att byta budskap.

Andra tillstånd kan krävas.

Utanför detaljplanlagt område krävs inte bygglov för skyltar, men tillstånd ifrån Länsstyrelsen krävs. Trafikverket ska höras om skyltningen kan påverka vägar som de ansvarar för.

BYGGSKYLTT

Vid större byggprojekt används ofta skyltning för att visa vad som händer. På skyltarna kan det stå vad som ska byggas, vem som bygger och för vem. Ofta står även vilka entreprenörer som anlitas och hur en kan gå till väga för att köpa eller hyra en bostad eller lokal här. Även flaggor utgör ofta del av skyltningen.

Då skylten är ett tillfälligt inslag i staden ställs framförallt krav på att den inte ska utgöra ett störningsmoment. Dessa skyltar och flaggor ska exempelvis placeras så att de inte skymmer sikten vid in- och utfarter till byggarbetsplatsen. Skyltarna bör dock fortfarande utformas tydligt, läsbart och anpassas efter platsen.

Krävs bygglov? Eventuellt.

Bygglov krävs inte om skyltens huvudsyfte är att informera om varför området är avspärrat för byggnation och den placeras på en fastighet där bygglov beviljats, eller i anslutning till en etablering som beviljats bygglov.

Bygglov krävs om skylten uppfattas som reklam och/eller placeras på fastighet som inte omfattas av bygglov för åtgärden eller etableringen.

Andra tillstånd kan krävas.

Det behövs polistillstånd för att placera skyltar på offentlig plats. Detta kan även komma att krävas om skyltningen visar allmän reklam riktad mot offentlig plats.

Trelleborgs kommun tar ut en avgift för skyltning som placeras på kommunens mark. För aktuella kostnader och mer information se kommunens hemsida.

FASADSKYLTL

Fasadskylten kan varieras på många sätt för att anpassas efter sin byggnad. En fasadskylt kan exempelvis utformas som en skiva av metall, trä, akryl eller liknande med tryckt budskap. Budskapet kan också stansas ut eller fästas som friliggande symboler eller bokstäver. Skylten kan även målas på fasad.

Att måla eller på annat sätt integrera skyltning i fasaden var tidigare vanligt. Detta sätt att skylta döljer i minsta grad bakomliggande fasaddetaljer. En väl utförd fasadmålning, eller på annat sätt integrerat budskap kan förmedla en traditionell skylts budskap samtidigt som den ger ett kreativt mervärde till platsen.

Det är viktigt att skylten anpassas till den befintliga fasaden. Den ska utformas och placeras så att så mycket som möjligt av fasaden bakom syns. En liten skylt med ett enkelt budskap kan passa att utföra som tryckt text på en skiva, medan skyltar med frilagda bokstäver och symboler kan utföras större, då de inte skymmer den bakomliggande fasaden på samma sätt. Bokstäver och symboler kan belysas bakifrån för att förstärkas. Genombrutna skyltar kan med fördel placeras med en liten distans till fasaden för att inge en viss lätthet och skuggverkan.

Krävs bygglov? Ja.

Bygglov krävs om skylten är större än 1 m².

Bygglov krävs alltid om skylten placeras på en byggnad som har ett särskilt kulturhistoriskt värde.

FLAGG- OCH PENDELSKYLT

Flagg- och pendelskylt eller andra från fasad utstickande skyltar är dubbelsidiga och sitter i vinkel ut från fasaden. De placeras av tradition ovanför eller intill en entrédörr, i nivå med bottenplan. I övrigt ska dess storlek, belysning och utformning anpassas efter gaturum och fasader. Denna skylttyp passar ofta väl in i olika gatumiljöer, även vid smalare gator.

Mindre, nätta och tunna skyltar av god kvalitet är ofta att föredra. Budskapet bör vara kort och onödig upprepning undvikas. Här läggs speciell vikt vid enkla och tydliga symboler eller logotyper i stället för mycket text.

En utstående skylt ska inte sticka ut mer än 1 meter från fasaden. Den fria höjden ovan mark för både utstickande och hängande skyltar ska vara 2,5 meter ovan gång- och cykelbana och 4,6 meter ovan körbana för att inte vara i vägen för fordon och maskiner som utför snöröjning och renhållning, se figur på s. 5.

Krävs bygglov? Ja.

Bygglov krävs om skylten är större än 1 m².

Bygglov krävs alltid om skylten placeras på en byggnad som har ett särskilt kulturhistoriskt värde.

FLAGGA OCH VEPA

Flaggstänger bör placeras i anslutning till verksamhetens entré och hålla en rimlig höjd i förhållande till omgivande bebyggelse. De får inte störa framkomligheten eller användbarheten i stadsrummet. Flaggor som sticker ut från fasad bör hålla en fri höjd på 2,5 meter ovan gång- och cykelbana och 4,6 meter ovan körbana, se figur på s. 5.

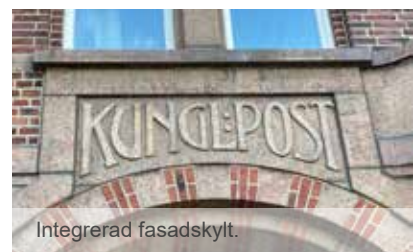
En vepa är en upphängd duk med tryckt budskap. De är ofta tillfälliga och informerar om utställningar, evenemang och liknande. Därför ställs inte lika höga krav på kvalitativa material och utformning. Vepor bör likt andra skyltar anpassas efter den miljö de placeras i.

Annonspats vid Stortorget.

Byggskylt på Heskillelegatan.

Integrerad fasadskylt.

Fasadskylt med utstansat budskap.

Fasadskylt på heltäckande skiva.

Flaggskylt med symbol och text.

Krävs bygglov? Eventuellt.

Bygglov krävs inte för en nationsflagga, landskapsflagga, regionflagga, flagga med kommunvapen eller liknande.

Bygglov krävs för flaggor och vepor som innehåller verksamhetsnamn, logotyper eller reklam om flaggan eller vepan är större än 1 m².

Bygglov krävs inte för flaggor och vepor som innehåller information om ett tillfälligt evenemang och sitter uppe under högst fyra veckor.

Andra tillstånd kan krävas.

En flaggstång på allmän plats kräver tillstånd från fastighetsägaren och polismyndigheten.

Trelleborgs kommun tar ut en avgift för skyltning som placeras på kommunens mark. För aktuella kostnader och mer information se kommunens hemsida.

GATUPRATARE

Gatupratere är mobila, fristående skyltar som placeras direkt på marken - ofta på trottoaren. Den ska vara väl synlig, vackert gestaltad utifrån sin omgivning. Den bör inte användas som reklamskylt då varumärken och reklam hänvisas till skyltfönster.

Skyltarna ska placeras i anslutning till verksamheten och dess ingång. De får endast vara utplacerade under verksamhetens öppettider.

Mobila, fristående skyltar får inte hindra framkomligheten eller på annat sätt utgöra en olycksrisk. Det ska alltid finnas en bredd på 1,5 meter kvar av trottoaren där de gående kan ta sig förbi skylten. Felaktigt utformade och uppställda gatupratere kan skapa stora problem och bidra till otrygghet för människor med olika funktionsvariationer.

Krävs bygglov? Ja.

Bygglov krävs om skylten är större än 1 m².

Bygglov krävs alltid om skylten placeras i ett område som har ett särskilt kulturhistoriskt värde.

Andra tillstånd kan krävas.

Skyltar och gatupratere på allmän plats kräver tillstånd från fastighetsägaren och polismyndigheten.

Trelleborgs kommun tar ut en avgift för skyltning som placeras på kommunens mark. För aktuella kostnader och mer information se kommunens hemsida.

INFORMATION- OCH ORIENTERINGSTAVLA

En informations- och orienteringstavla ska hjälpa besökaren att hitta till rätt plats, byggnad och entré eller upplysa om samhällsnyttig information.

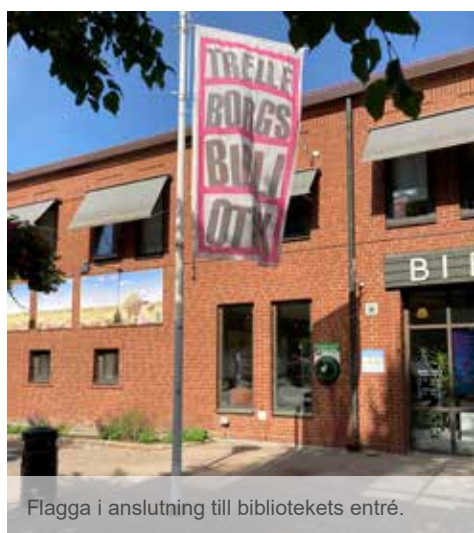
Tavlan bör placeras för att kunna läsas på nära håll samt kompletteras med enkla symboler, bokstäver i relief, punktskrift och i vissa fall talad information. Därtill bör texten eller en kort version finnas med på engelska. Ytterligare översättningar får gärna finnas på vanliga eller för platsen relevanta språk.

Krävs bygglov? Eventuellt.

Bygglov krävs för informations- och orienteringstavlor som är större än 2 m².

Bygglov krävs för informations- och orienteringstavlor som placeras på byggnad eller i område som har ett särskilt kulturhistoriskt värde, oavsett tavlans storlek.

Trelleborgs kommun tar ut en avgift för all skyltning som placeras på kommunens mark. För aktuella kostnader och mer information se kommunens hemsida.

KOMMUNAL SKYLTT

Alla kommunala skyltar ska ges ett sammanhållet och tydligt uttryck genom att följa Trelleborgs grafiska profil. Skyltar för kommunala verksamheter och förvaltningar ska ha ett gemensamt typsnitt, färgsättning och prydas med Trelleborgs stadsvapen för att verka tydliggörande och samstämmigt.

Utformningen ska liksom andra skyltar anpassas efter stadsrummets förutsättningar och förhålla sig till rådande regler och lagstiftning. Skyltningen ska hålla en avvägd skala och underordna sig den större stadsbilden.

LYSANDE OCH BELYST SKYLTT

Skylltar kan belysas på olika sätt. Ett alternativ för belysning är en integrerad armatur på skyltarmen eller ramen ovanför skyltskivan. Ett annat sätt är att ljussätta budskapet i skylten med punktbelysning. Ljuskällan måste i dessa fall avskärmas väl och ha en sådan riktning att den inte riskerar att blända eller störa närboende, trafikanter eller naturmiljöer.

Ett tredje alternativ är att skylten är belyst inifrån. Vid denna typ av belysning är det lämpligt att endast budskapet lysas upp mot en i övrigt obelyst bakgrund. Detta medför en tydligt avläsbar skylt, samtidigt som risken för ljusföroreningar minskar. Skylten ska vara tydlig och dekorativ även i dagsljus när den inte är upplyst och om elektroniken skulle haverera.

Ljussättning av en skylt, oavsett om det innebär belysning av en skylt eller att skylten i sig lysar, ska ske med hänsyn till närliggande bostäder, verksamheter, trafikanter och miljö. Studier pekar på att både produktionen av skyltarna och nyttjandet av dem kan ha en negativ påverkan på hälsa, miljö, trafiksäkerhet och ekosystem. Hållbarhet och behov av underhåll bör räknas in vid val av belysning. Vid produktion och hantering av uttjänta skyltar skapas avfall som i många fall kan vara miljö- och hälsofarliga. Ljusföroreningar och bildväxlingar kan verka störande för både djurliv och trafikanter.

Krävs bygglov? Ja.

Det krävs bygglov för lysande (elektronisk) skyltning oavsett storlek då de bedöms som både skylt och ljusanordning. Bygglov beviljas endast i undantagsfall på platser där riskerna för negativ påverkan är minimal.

Det krävs bygglov för belysning av skylt om denna kan ha en betydande påverkan på sin omgivning. Ni bör alltid kontakta samhällsbyggnadsförvaltningen om ni planerar att belysa er skylt.

Observera att lysande, belysta och bildväxlande skyltar endast tillåts i lägen där de inte riskerar att störa trafik, boende, annan verksamhet, miljö eller upplevelsen av stadsrummet. De passar bäst i kommersiella miljöer. Se även *Bildväxlande skylt* ovan.

Trelleborgs kommun har en restriktiv hållning till digitala, lysande och elektroniska skyltar. Bygglov beviljas endast i undantagsfall, där riskerna för negativ påverkan är minimal.

PLATS I STADEN

Vid parker, vattenområden, skolor och bostadsområden tillåts elektronisk skyltning vanligtvis *inte*. Det är även olämpligt att placera stora elektroniska skyltar vända mot landsbygd och naturområden.

I **innerstaden**, där kulturmiljövårderna är höga och boende, verksamheter och besökare riskerar att störas, tillåts elektronisk skyltning endast *undantagsvis*.

I **handels-, industri- och verksamhetsområden**, där ingen bor och kulturmiljövårderna vanligtvis är lägre, kan skyltar med ljus och rörelse accepteras i större utsträckning än i ovanstående områden, dock endast *där det är väl motiverat*.

VÄRME

Eftersträva ett varmt och balanserat ljus.

Max 5000 Kelvin är oftast lämpligt för vita skyltytor.

LJUSSTYRKA

Eftersträva en måttlig ljusstyrka.

100 candela/kvadratmeter är oftast lämpligt, ljusstyrkan bör inte överstiga 300 candela/kvadratmeter efter solens nedgång. Detta mäts 90° mot skyltytan på tre meters avstånd.

En dimmer bör installeras så att ljusstyrkan kan justeras.

MARKIS

Markiser ska i första hand användas för solavskärmning, men kan också ha ett tryckt budskap. Markiser ska följa byggnadens fönsterindelning och samspela med fasadens uttryck. De bör hålla god kvalitet och en enkel utformning, gärna av markisväv. Eventuella tryck bör göras små och subtila.

Krävs bygglov? Eventuellt.

Bygglov krävs om syftet med markisen är att visa upp ett budskap.

Bygglov krävs om markisen har en uppenbar påverkan på byggnadens utseende. Exempel på det är om markiser monteras på en byggnad med särskilt kulturhistoriskt värde, om markiser monteras över flera våningar eller om markiserna täcker flera fönsteröppningar.

Bygglövskravet för markiser utan budskap beror på åtgärdens potentiella påverkan på byggnadens utseende. Ni bör kontakta samhällsbyggnadsförvaltningen om ni planerar att sätta upp markiser.

PYLON OCH STOLPSKYLT

Fristående verksamhetsskyltar är ofta höga, smala och väl synliga på håll. De blir därför lätt dominerande i gatu- och stadsmiljöer. Dessa riktar sig ofta till bilister och lämpar sig bäst i storskaliga miljöer såsom industri- eller verksamhetsområden. Denna skylttyp bör användas mycket sparsamt och placeras i anslutning till verksamhet eller infart. Det är viktigt att skyltarna håller en avvägd storlek i förhållande till stadsrummet. Maxhöjden kan regleras i detaljplan. Om ingen reglering finns görs en bedömning utifrån omgivande miljö i samband med bygglovsprövning.

De får inte störa framkomligheten och ska hålla en fri höjd på 2,5 meter ovan gång- och cykelbana och 4,6 meter ovan körbana, se figur på s. 5. Mindre pyloner, stolpskyltar och andra fristående skyltar ska i första hand placeras i zoner med andra stadsinventarier så som cykelställ och bänkar. Då begränsas framkomligheten och användbarheten mindre. På torg ställs särskilt höga krav på placering och utformning av fristående skyltar.

Krävs bygglov? Ja.

Bygglov krävs om skylten är större än 1 m².

Bygglov krävs alltid om skylten placeras i ett byggnadsområde som har ett särskilt kulturhistoriskt värde.

Andra tillstånd kan krävas.

Skyltar på allmän plats kräver tillstånd från fastighetsägaren och polismyndigheten.

Trelleborgs kommun tar ut en avgift för all skyltning som placeras på kommunens mark. För aktuella kostnader och mer information se kommunens hemsida.

REKLAMSKYLT

Skyltar med allmän reklam sätts som regel upp för att läsas av så många som möjligt. Avsikten att dra uppmärksamhet till skylten står många gånger i konflikt med kravet på att skyltar ska inordnas i stadens helhet. Dess budskap har ofta mycket svag eller obefintlig anknytning till platsen. Ju mer dominerande och uppmärksamhetskrävande skyltar är desto mer riskerar stadsbilden och kulturmiljövärdena att påverkas negativt. Detta motverkar i regel målsättningarna om en läsbar stadsbild och att stärka platsers unika karaktär. Skyltar med allmän reklam medges därför mycket restriktivt och huvudsakligen i kommersiella miljöer.

Markiser med enkelt och tydligt tryck.

Dekorativ reklamskyltning på brandvägg.

Krävs bygglov? Ja.

Bygglov krävs om skylten är större än 1 m².

Bygglov krävs alltid om skylten placeras på en byggnad eller i ett byggnadsområde som har ett särskilt kulturhistoriskt värde.

Andra tillstånd kan krävas.

Skyltar på allmän platsmark kräver tillstånd från fastighetsägaren och polismyndigheten.

Trelleborgs kommun tar ut en avgift för all skyltning som placeras på kommunens mark. För aktuella kostnader och mer information se kommunens hemsida.

SKYLTFÖNSTER

Skyltfönster är avsedda skyltplatser där man kan räkna med att annonsering av varor, tjänster och verksamheter sker. Skyltningen i skyltfönster är ofta föränderlig - den kan anpassas efter säsong eller utbud och har stor potential att spegla verksamheten samt väcka intresse.

Skyltfönster har dock stor påverkan på både byggnadens uttryck och stadsmiljön. Det är viktigt att fönsteröppningar upplevs vara just öppningar i fasaden, de bör inte täckas med skyltar och dekaler på så vis att genomsikten hindras. På skyltfönster, fönster och glasfasader förespråkas därför friliggande bokstäver och endast mycket små täckande dekaler. Innanför fönstret är det möjligt att vara mycket kreativ med skyltning. Här kan det också passa med längre budskap kopplade till verksamheten. Allmän reklam och budskap utan koppling till platsen försvårar avläsningen av staden och Trelleborgs kommun är restriktiva med dylik skyltning.

Krävs bygglov? Eventuellt.

Bygglov krävs för att omvandla en *vanlig* fönster- eller glasyta till avsedd skyltplats - ett skyltfönster.

Bygglov krävs inte för säsongs- eller utbudsförändring av skyltning i ett skyltfönster.

Bygglov krävs för täckande skyltning (foliering) som är större än 1 m² och som utförs på utsidan av glasytan i ett skyltfönster, fönster eller glasfasad.

Bygglov krävs för täckande skyltning (foliering) som utförs på insidan av glasytan i ett skyltfönster, fönster eller glasfasad om detta har en uppenbar påverkan på byggnadens utseende.

Bygglov krävs inte för verksamhetsnamn och liknande som utförs i plastfilm om fönstret förblir väl genomsiktligt.

Bygglov krävs inte för skyltning som utförs *innanför* ett skyltfönster, exempelvis varuskytning eller ett budskap som placeras en bit in i lokalen. Det är viktigt att tillåta en viss insyn, även om skyltningen placeras innanför skyltfönstret.

Eftersom bygglovskravet är beroende av åtgärdens potentiella påverkan på byggnadens uttryck bör ni kontakta samhällsbyggnadsförvaltningen om ni planerar att foliera glasytor.

SKYLTI INOMHUS

Krävs bygglov? Nej.

Bygglov krävs inte för skyltning och budskap som endast läses inomhus - i en lokal eller ett varuhus.

SYMBOL I MARK

I Trelleborg finns en gammal tradition med illustrativa symboler i markbeläggning framför viktiga verksamheter. Se exempel på sida 16. Dessa är väl integrerade i stadsmiljön och skapar en välkomnande entré till byggnaden. Dessa bör inte skymmas eller förvanskas. Vid utvalda verksamheter kan detta vara ett bra komplement till skyltning.

Krävs bygglov? Nej.

Bygglov krävs inte för symboler i markbeläggning.

Andra tillstånd kan krävas.

Ingrepp i markbeläggning på kommunal mark kräver tillstånd och godkännande av kommunen.

Skyltfönster.

Tillfällig skylt.

Dynamisk varuskyltning på Algatan.

Vägvisning på stortorget.

TILLFÄLLIG SKYLTT

Vid tillfälliga evenemang används ofta skyltning för att visa vad som händer, gärna i form av vepor. Exempel på sådana tillställningar är festival, marknad, cirkus, konsert och idrottstävling. Skyltar som informerar om tillfälliga evenemang och sitter uppe under högst fyra veckor är undantagna från bygglovsplikt.

Krävs bygglov? Nej.

Bygglov krävs inte för en skylt som informerar om ett tillfälligt evenemang och sitter uppe under högst fyra veckor.

Andra tillstånd kan krävas.

Det behövs polistillstånd för att placera skyltar på offentlig plats. Detta kan även komma att krävas om skyltningen visar allmän reklam som riktas mot offentlig plats

VARUSKYLTNING

Exponering av varor utanför butik, i stadsrummet eller i ett skyltffönster, är ett effektivt sätt att annonsera sin verksamhet och sitt utbud. Med en kreativ varuskyltning kan butikens inriktning kommuniceras och väcka nyfikenhet. Varuskyltning får endast vara utplacerad under verksamhetens öppettider.

Skytningen får inte begränsa framkomligheten. Det är sällan lämpligt med fasta hyllor på fasaden, på grund av utseendet utan varor efter stängningsdags. Skytningen ska alltid vara placerad i anslutning till verksamheten.

Krävs bygglov? Nej.

Andra tillstånd kan krävas.

Varuskyltning i stadsrummet ska föregås av tillstånd från markägare samt polismyndigheten.

Trelleborgs kommun tar ut en avgift för all skyltning som placeras på kommunens mark. För aktuella kostnader och mer information se kommunens hemsida.

VÄGVISNING

Trelleborgs kommun är restriktiva mot vägvisning till enskilda verksamheter och tillåter generellt inte vägvisning till mål vid gata inom tätort. Undantag kan göras om detta är en målpunkt som genererar mycket trafik och där trafiksituationen är komplicerad.

Utmed kommunens infarter och andra trafikleder bör antalet skyltar begränsas för att besökare och turister enkelt ska finna nödvändig information. Skyltarna bör ges en enhetlig utformning som integreras i den omgivande miljön. Överflödigt och störande skyltning får inte förekomma.

Om skylten riskerar att utgöra ett störningsmoment ur trafik-säkerhetssynpunkt, om det redan finns mycket vägvisning på samma plats eller om skylten placeras i en tätort där den aktuella verksamheten kan förväntas finnas ges normalt inte tillstånd för vägvisningsskylt av kommunen.

För vägvisning till ett tillfälligt evenemang används med fördel de utpekade affischplatserna i staden.

Krävs bygglov? Nej.

Bygglov krävs inte för vägmärken, tilläggstavlor eller annan anordning för anvisning av trafik enligt vägmärkesförrordningen.

Andra tillstånd kan krävas.

Stadsmiljöavdelningen i Trelleborgs kommun beslutar om vägvisning för de vägar som Kommunen är ansvarig väghållare för, vanligtvis inne i tätorter. Trafikverket beslutar längs med de vägar där de är ansvariga väghållare normalt på större genomfartsvägar och på landsbygden.

Tillverkning och uppsättning av lokaliseringmärken utmed det kommunala vägnätet beslutas om och utförs av Trelleborgs kommuns gatuavdelning men bekostas av den sökande.

Du kan läsa mer om kriterier för vägvisningsskyltar på trafikverkets hemsida.

En blandning av skylttyper, text och symboler är ofta mest effektivt för att väcka uppmärksamhet samt stärka verksamheten och upplevelsen av den på platsen.

FRÅGOR ATT BEAKTA

HUR FÖRHÅLLER SIG FÖRSLAGET TILL OMRÅDETS SÄRSKILDA KARAKTÄR?

På vilka sätt passar skyltningen in och på vilka sätt avviker den? Ta gärna hjälp av kartan över områden och deras särskilda karaktärer i Appendix II.

- Utgör området en kulturhistoriskt värdefull miljö? Information om kulturhistoriskt värdefulla miljöer finns på Trelleborg kommuns hemsida.
- Är gatan belägen på en plats i staden som präglas av handel, verksamheter och sociala knutpunkter?

HAR GATURUMMET EN SÄRSKILD KARAKTÄR, I SÅ FALL VILKEN?

På vilka sätt passar förslaget in och på vilka sätt avviker det?

- Är gaturummet storskaligt, med bred gata och trottoar, höga sockelväningar och stora fönsterytor eller mer småskaligt med mindre fönster och dörröppningar?
- I vilken hastighet rör sig människor på platsen?
- Varifrån skulle den nya skylten synas?
- Finns det redan skyltar på platsen? Hur förhåller sig den föreslagna skylten till dessa och kan den påverka befintlig skyltning?
- Vilken typ av allmänbelysning finns på platsen? Vilken typ av styrka och värme lyser denna med?
- Finns lysande eller belysta skyltar på platsen? Hur stor del av den elektroniska skylten lyser? Vilken typ av armatur används för belysta skyltar? Vilken typ av styrka och värme används på dessa?
- Hur påverkas boende och andra verksamheter av den nya skylten? Försämrar möjligheterna till dagsljus eller utsikt? Kan belysning lysa in? Störa? Blända?
- Uppfyller skylten de Allmänna lokala ordningsföreskrifterna för Trelleborgs Kommun?

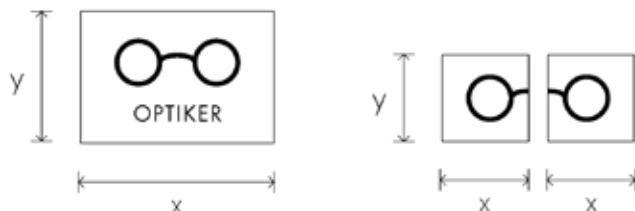
VILKA ÄR BYGGNADENS HUVUDSAKLIGA KARAKTÄRSDRAG?

På vilka sätt passar den föreslagna skylten in och på vilka sätt avviker den från anslutande byggnad(er)?

- Vilken ordning, stil och färg har fasaden? Är fönster symmetriskt placerade eller finns där en oregelbundenhet? Finns det många dekorativa element i byggnaden eller är utformningen mer enkel? Tar fönstren upp en stor del av fasadytan, eller framträder fasadmaterialet tydligt?
- Utgör byggnaden i sig eller omgivande fasader en kulturhistoriskt värdefull byggnad? Information om kulturhistoriskt värdefulla byggnader finns på Trelleborg Kommuns hemsida.
- Finns det redan skyltar på byggnaden eller närliggande byggnader? Hur påverkar den föreslagna skylten, tillsammans med befintliga skyltar, upplevelsen av byggnaden och stadsrummet?
- Är skylten tydlig och läsbar?
- Vilka tekniska lösningar är lämpliga för byggnadens och fasadens utseende?

HUR STOR ÄR SKYLTEN?

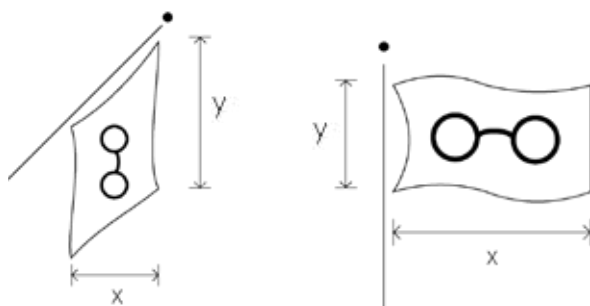
Bygglovsplikten beror ofta på skyltens storlek. Nedan följer en redogörelse över hur area beräknas för de vanligaste skylttyperna.

Panelskylt eller flaggskylt:

Area beräknas för panelen, ej eventuell upphängningsanordning.
Exempel: $x \cdot y = z \text{ m}^2$

Samtliga delar som ingår i budskapet adderas.
Exempel: $x \cdot y + x \cdot y = z \text{ m}^2$

Fasadflagga och flagga på stång:

Arean beräknas för flaggan, ej stång eller övrig upphängningsanordning.

Exempel: $x \cdot y = z \text{ m}^2$

OPTIKER
 $a \text{ m}^2 \quad b \text{ m}^2 \quad c \text{ m}^2 \quad d \text{ m}^2 \quad e \text{ m}^2 \quad f \text{ m}^2 \quad g \text{ m}^2$

Friliggande bokstäver eller symboler:

Samtliga delar som ingår i budskapet adderas för att beräkna arean.

Exempel: $a \text{ m}^2 + b \text{ m}^2 + c \text{ m}^2 + d \text{ m}^2 + e \text{ m}^2 + f \text{ m}^2 + g \text{ m}^2 = h \text{ m}^2$

ATT SÖKA BYGGLOV

BYGGLOV, START- OCH SLUTBESKED

Bygglov, med tillhörande start- och slutbesked, krävs generellt för att sätta upp eller göra större ändringar av skyltar inom områden med detaljplan. Att sätta upp en skylt kan innebära att montera den på en byggnad, annan anläggning eller att placera den fristående på marken. Det kan även vara att montera en skylt på ett plank, ett staket eller en mur. Att flytta en skylt kan till exempel innebära att en befintlig skylt byter placering på byggnaden eller på mark.

Med att grundläggande ändra en skylt menas att befintlig skylt till exempel ändrar storlek eller utseende. Exempel på ändringar som är bygglovspliktiga är om skylten ges nya proportioner eller ljussätts. Innehållet, eller budskapet, i skylten kan ofta ändras utan bygglov, men det finns fall då även detta ses som en större ändring.

Det finns dock undantag från bygglovsplikten bland annat beroende på skyltens storlek, placering, varaktighet och syfte. I avsnittet "Skylttyp" ovan beskrivs de vanligaste skylttyperna och huruvida de vanligen kräver bygglov eller ej. Observera att avsnittet ger generella råd. För att vara säker på om bygglov krävs för just er skylt bör ni höra med bygglovsavdelningen på Trelleborgs kommun.

Tillstånd från fastighetsägare måste finnas innan skylt monteras. Beslut om skyltning tas efter samråd med fastighetsägaren. Verksamheten ansvarar för att tillståndet erhålls.

Då skylten ska placeras på offentlig plats eller vägområde krävs beslut eller tillstånd hos väghållaren och/eller polisen. Om kommunen äger den offentliga platsen, söker ni tillstånd hos polisen och upplåtelse hos kommunens upplåtelseenhet. Se vidare information på polisens hemsida.

Om ni är osäkra kring er skyltning, kontakta gärna en bygglovsarkitekt på Trelleborgs kommun. Tänk på att göra detta i god tid, ett bygglov kan ta upp till två månader.

BYGGLOV

Ansökan om bygglov och startbesked för att sätta upp eller ändra en skylt görs digitalt på Trelleborgs kommuns hemsida. Denna ska innehålla:

- Person- och kontaktuppgifter för den sökande
- Fastighetsbeteckning och adress
- Beskrivning av skylttyp, utformning, innehåll/ budskap, material, yta, kulör och storlek samt eventuell belysning med information om ljusstyrka och -värme
- Beskrivning av hur skylten är anpassad efter sitt sammanhang - anslutande fasad och gaturum.
- Måttatta ritningar av skylten och dess placering - fasadritning eller situationsplan för fritt stående skylt
- Gärna fotomontage som visar skylten i sitt sammanhang för att det ska vara möjligt att göra en korrekt bedömning av dess lämplighet

Det tänkta utseendet på skylten ska framgå tydligt, likaså dess placering och helhetsintrycket den skapar tillsammans

med närliggande byggnad och plats. Saknas information krävs att ansökan kompletteras varpå handläggningstiden förlängs.

STARTBESKED

Ett bygglovsbeslut talar om att det finns goda möjligheter för en åtgärd att uppfylla plan- och bygglagens krav om bland annat anpassning och estetisk utformning, att åtgärden troligtvis inte kommer att orsaka olägenheter och att den är lämpligt placerad. Inför ett startbesked provas även skyltens tekniska egenskaper. Bland annat tittas på att skylten sätts upp på ett sådant sätt att den inte kan ramla ner eller skada byggnaden den ska sitta på. För startbesked krävs att ni redovisar:

- Konstruktionshandlingar med information om infästning i byggnad alternativt information om hur fundamentet ser ut om skylten är fristående. Ni kan även behöva redovisa vindlaster för detta.
- Kontrollplan över de viktigaste punkterna att dubbelkolla under projektet, för att i slutändan vara säker på att samhällets krav uppfylls. För skyltar brukar särskilt kontrollpunkter om provdragning av infästningar behövas. Om skylten belyses, är lysande eller elektronisk bör punkter om elsäkerhet och överensstämmelse med bygglovet beträffande ljusstyrka och -värme läggas till.

I de flesta fall kan beslut om bygglov och beslut om startbesked fattas samtidigt. Skicka gärna med konstruktionshandlingar och kontrollplan redan när ni lämnar in bygglovsansökan. Observera att bristfällig information kan medföra att ansökan behöver kompletteras och att handläggningstiden förlängs.

SLUTBESKED

När skylten är på plats ska verifierad och signerad kontrollplan och eventuella intyg lämnas in till samhällsbyggnadsnämnden för att få ett slutbesked. Först härfter är hela processen avklarad.

BYGGLOVETS KOSTNAD

Avgifterna för bygglov är baserade på skylt(arnas) och/eller belysningens påverkan på omgivningen. Antal skyltar, storlek, skylttyp, placering och typ av ljussättning påverkar avgiften. Information om aktuell taxa finns på Trelleborgs kommuns hemsida. Ta gärna kontakt med en bygglovsarkitekt på Trelleborgs kommun för hjälp med att tolka vilken avgift som kan gälla för ditt projekt.

OLOVLIG SKYLTING

En skylt som är lovpliktig och uppförs utan bygglov är olaglig. Samhällsbyggnadsförvaltningen kan besluta att skylten ska monteras ned och en byggsanktionsavgift tas även ut enligt 11 kap. Plan- och bygglagen (2010:900).

Observera att även skyltar som inte är lovpliktiga ska följa Plan- och bygglagens krav på anpassning till stadsmiljö, god utformning och förbud mot förvanskning. Råd och riktlinjer i denna policy gäller alltså oavsett om er skylt kräver bygglov eller ej.

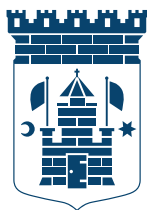
Brister på skyltar som medför risk för skada på person eller

Ansökan om bygglov och startbesked utförs digitalt på www.trelleborg.se

Frågor?

0410-73 30 00

samhallsbyggnad@trelleborg.se

TRELLEBORGS
KOMMUN

Appendix I

LAGAR OCH FÖRORDNINGAR

Här följer de viktigaste utdragen som rör skyltning från de lagar och förordningar som är gällande idag. Dessa kan komma att ändras. Se aktuell information på sveriges riksdags hemsida, boverkets hemsida och Trelleborgs kommuns hemsida.

De lagar och förordningar som reglerar skyltning är framförallt Plan- och bygglag (2010:900), Plan- och byggförordning (2011:338), Vägslag (1971:948), Ordningslag (1993:1617), Lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning samt Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Trelleborgs kommun.

De tekniska egenskapskraven som ska uppfyllas för startbesked återfinns i Boverkets byggregler (2011:6) - föreskrifter och allmänna råd.

PLAN- OCH BYGGLAG (2010:900)

2 kap. 6 § Vid planläggning, i ärenden om bygglov och vid åtgärder avseende byggnader som inte kräver lov enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till

1. stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan, [...]

Första stycket gäller också i fråga om skyltar och ljusanordningar.

Vid planläggning och i andra ärenden samt vid åtgärder avseende byggnader som inte ingår i ett ärende enligt denna lag ska bebyggelseområdets särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden skyddas. Ändringar och tillägg i bebyggelsen ska göras varsamt så att befintliga karaktärsdrag respekteras och tillvaratas. Lag (2014:477).

2 kap. 9 § Planläggning av mark och vattenområden samt lokalisering, placering och utformning av byggnadsverk, skyltar och ljusanordningar enligt denna lag får inte ske så att den avsedda användningen eller byggnadsverket, skylten eller ljusanordningen kan medföra en sådan påverkan på grundvattnet eller omgivningen i övrigt som innebär fara för människors hälsa och säkerhet eller betydande olägenhet på annat sätt.

8 kap. 1 § En byggnad ska

1. vara lämplig för sitt ändamål,
2. ha en god form-, färg- och materialverkan, och
3. vara tillgänglig och användbar för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

8 kap. 3 § I den omfattning som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 2 § ska det som [...]

2. enligt 1 § gäller för en byggnad också gälla för skyltar och ljusanordningar

8 kap. 13 § En byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas.

Första stycket ska tillämpas också på

1. anläggningar som är bygglovspliktiga enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 7 §,
2. tomter i de avseenden som omfattas av skyddsbestämmelser i en detaljplan eller i områdesbestämmelser,
3. allmänna platser, och
4. bebyggelseområden.

PLAN- OCH BYGGFÖRORDNING (2011:338)

3 kap. 3 § Det som gäller för en byggnads form-, färg- och materialverkan enligt 8 kap. 1 § 2 plan- och bygglagen (2010:900) ska gälla också för [...]

2. skyltar och ljusanordningar som omfattas av krav på bygglov enligt 6 kap. 3,3 a eller 4 a §

6 kap. 3 § I områden som omfattas av en detaljplan krävs det bygglov för att sätta upp, flytta eller väsentligt ändra en skylt.

Trots första stycket krävs det inte bygglov för

1. en skylt vars area är högst 1,0 kvadratmeter,
2. en skylt för ett tillfälligt evenemang, om skylten är uppsatt under högst fyra veckor,
3. en orienteringstavla vars area är högst 2,0 kvadratmeter,
4. en skylt inomhus,
5. valreklam i samband med val till riksdagen, landstingsfullmäktige, kommunfullmäktige, Europaparlamentet eller Sametinget, eller i samband med folkomröstning,
6. en nationsflagga, flagga med kommunvapen eller liknande,
7. ett vägmärke, en tilläggstavla eller annan anordning för anvisning av trafik enligt vägmärkesförordningen (2007:90), och
8. ett sjövägmärke eller en säkerhetsanordning för sjöfarten enligt sjötrafikförordningen (1986:300).

Andra stycket 1 och 3 gäller inte om skylten eller orienteringstavlan placeras på eller i anslutning till en sådan byggnad eller inom ett sådant bebyggelseområde som avses i 8 kap. 13 § plan- och bygglagen (2010:900). Förordning (2019:1085).

6 kap. 3 a § I områden som omfattas av en detaljplan krävs det bygglov för att sätta upp, flytta eller väsentligt ändra en ljusanordning om

1. den avsedda användningen av anordningen kan ha betydande inverkan på omgivningen, eller
2. anordningen placeras på eller i anslutning till en sådan

byggnad eller inom ett sådant bebyggelseområde som avses i 8 kap. 13 § plan- och bygglagen (2010:900). Förordning (2017:102).

VÄGLAG (1971:948)

43 § För att få sätta upp en skylt inom vägområdet på en plats som omfattas av detaljplan krävs tillstånd enligt 43 § väglagen. I samband med tillstånd får väghållningsmyndigheten meddela de föreskrifter som behövs. Ett tillstånd kan när som helst återkallas.

Uppförs det skyltar inom det statliga vägnätets vägområde krävs tillstånd från Trafikverket och inom områden där kommunen är väghållare krävs det tillstånd från kommunen.

46 § Inom ett avstånd av 50 meter från ett vägområde får inte utan länsstyrelsens tillstånd skyltar eller därmed jämförliga anordningar för reklam, propaganda eller liknande ändamål finnas uppsatta utomhus.

I samband med eventuellt tillstånd får Länsstyrelsen meddela de föreskrifter som behövs med hänsyn till trafiksäkerheten.

Bestämmelserna i första stycket gäller inte

1. inom områden med detaljplan eller
2. för sådana anordningar som är uppsatta på byggnader för upplysning om affärsrörelse eller annan verksamhet på stället eller
3. för anslagstavlor för meddelanden som rör kommunala angelägenheter, föreningssammanträden, auktioner eller dylikt,
4. åtgärder för vilka bygglov krävs. Lag (1991:605).

ORDNINGSLAG (1993:1617)

1 § En offentlig plats inom detaljplanelagt område får inte utan tillstånd av Polismyndigheten användas på ett sätt som inte stämmer överens med det ändamål som platsen har upplåtits för eller som inte är allmänt vedertaget. Tillstånd behövs dock inte, om platsen tas i anspråk endast tillfälligt och i obetydlig omfattning och utan att inkräkta på någon annans tillstånd.

I fråga om allmänna vägar gäller kravet på Polismyndighetens tillstånd endast sådana åtgärder som inte är reglerade i väglagen (1971:948). Lag (2014:590).

2 § Polismyndigheten skall inhämta yttrande från kommunen innan tillstånd ges för att ta i anspråk en offentlig plats. Om kommunen avstyrker ansökan, får tillstånd inte meddelas. Om kommunen för tillstyrkan uppställer villkor enligt 15 §, får tillstånd meddelas endast om det förenas med dessa villkor.

Kommunen skall inte höras i tillståndsärendet, om detta avser

1. mark som förvaltas av någon annan än kommunen, eller
2. annan kvartersmark än som avses i 1 kap. 2 § första stycket 3, om den är avsedd att tas i anspråk enligt nyttjanderättsavtal med kommunen.

LAG (1998:814) MED SÄRSKILDA BESTÄMMELSER OM GATURENHÅLLNING OCH SKYLTNING

5 § Skyltar varigenom allmänheten avvisas från ett visst område, som är av betydelse för friluftslivet, får inte finnas uppsatta utan tillstånd av kommunal myndighet. Tillstånd behövs dock inte om det är uppenbart att allmänheten inte får färdas fritt inom området eller att skylten är behörig av något annat skäl.

6 § Tavla, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning för reklam, propaganda eller liknande ändamål får inte finnas varaktigt uppsatt utomhus utan tillstånd av regeringen eller statlig eller kommunal myndighet som regeringen bestämmer.

7 § Vad som sägs i 6 § gäller inte anordning som informerar om affärsrörelse eller annan verksamhet på platsen eller anslagstavla för meddelanden om kommunala angelägenheter, föreningssammanträden, auktioner eller liknande. Den som vill sätta upp en sådan anordning eller anslagstavla får dock söka tillstånd till det hos den myndighet som avses i 6 §.

8 § En sådan anordning eller anslagstavla som avses i 7 § får inte finnas uppsatt om den är uppenbart vanprydande.

9 § Affisch eller annan tillfällig anordning utomhus för reklam, propaganda eller liknande ändamål skall i andra fall än som avses i 7 § tas bort av den som ansvarar för anordningen inom fyra veckor efter uppsättandet, om inte den myndighet som avses i 6 § har medgett annat.

10 § Bestämmelserna i 6-9 §§ gäller inte anordningar inom vägområde eller för vilka bygglov krävs eller har lämnats.

Bestämmelserna gäller inte heller sådana åtgärder avseende skyltar och ljusanordningar som inte kräver bygglov efter beslut enligt 9 kap. 7 § första stycket plan- och bygglagen (2010:900). Lag (2010:916).

ALLMÄNNA LOKALA ORDNINGSFÖRESKRIFTER
FÖR TRELLEBORGS KOMMUN

9 § Markiser, flaggor och skyltar

Markiser, flaggstänger, flaggor, skyltar, reklamordningar eller liknande får inte sättas upp så att deras underkant skjuter ut över en gångbana på lägre höjd än 2,5 meter eller över en körbana på lägre höjd än 4,6 meter. Trådledningar eller bandroller får inte spännas över offentlig plats utan polismyndighetens tillstånd. Reklamskyltar, vippskyltar och andra tillfälligt uppställda föremål får inte placeras så att de utgör säkerhetsrisk eller hinder för synskadade eller andra funktionshindrade. För uppställning av dessa på offentlig plats krävs tillstånd av polismyndigheten.

10 § Affischering

Affischer, annonser eller liknande anslag får inte utan tillstånd av polis-myndigheten sättas upp på sådana husväggar, staket, stolpar, skyltar, elskåp eller liknande som vetter mot offentlig plats. Tillstånd behövs inte för att sätta upp anslag på tavlor, pelare eller andra liknande anordningar som är avsedda för detta ändamål. Inte heller krävs tillstånd enligt dessa föreskrifter för näringsidkare att sätta upp annonser och andra tillkännagivanden som avser näringsidkarens rörelse på byggnad där rörelsen finns. Att använda träd för ändamålet är helt förbjudet.

25 § Avgift för att använda allmän plats

För användning av allmän plats och område som kommunen jämställt med sådan plats har kommunen rätt att ta ut en avgift enligt de grunder som har beslutats av kommunfullmäktige.

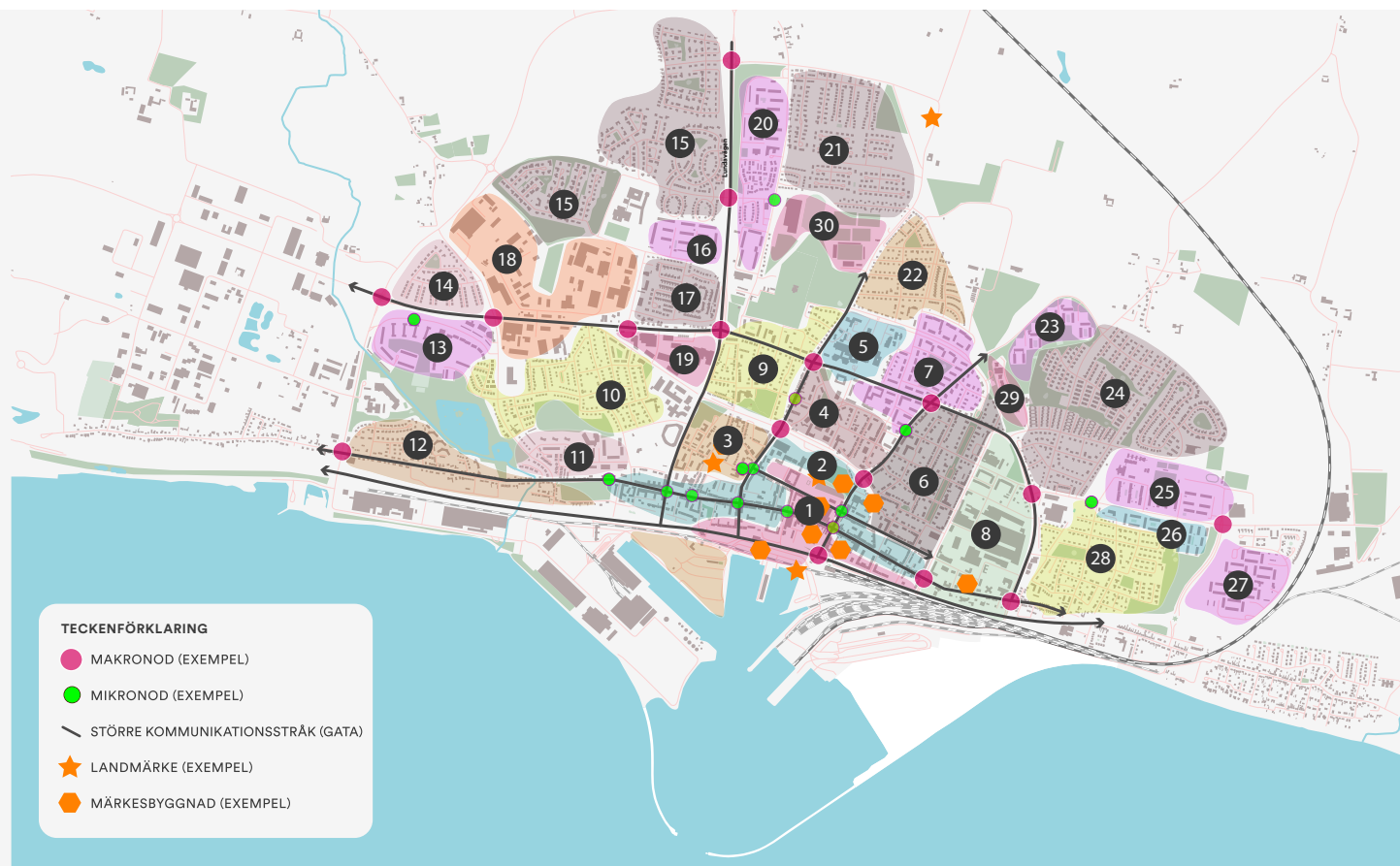
26 § Överträdelse av lokal ordningsföreskrift

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot någon av 5-9 §§, 10 § första och tredje styckena, 11 §, 12 § första stycket, 13 §, 14 § andra och tredje styckena, 15-16 §§ och 18-24 §§ kan dömas till penningböter enligt 3 kap. 22 § andra stycket ordningslagen.

Appendix II

STADENS KARAKTÄR

- Siluett för Trelleborgs stad

Siluetten för Trelleborgs stad är ett antaget dokument med riktlinjer för byggnadshöjder i förhållande till befintlig stadsmiljö vid nybyggnation. I avsnittet *Stadens karaktär* med tillhörande karta beskrivs Trelleborgs olika delområden.

Denna modell kan också användas för att få en översiktlig bild av vilka aspekter som bör beaktas vid skyltning. Delområdena beskrivs utifrån karaktär och särskilda förutsättningar. Därefter följer några av de punkter som kan vara viktiga att beakta vid skyltning. Detta kan fungera som underlag vid diskussion kring skyltning utifrån ett helhetsperspektiv, hur skyltningen förhåller sig till och bidrar till sitt sammanhang och vilka skylttyper som passar var.

Indelningarna av delområden och dess givna aspekter för skyltning är generella och omfattar bara en del av staden. Utanför dessa kan samma metod användas för att analysera platsen. För var skylt behöver en egen avvägning göras kring platsens förutsättningar.

Några av de förutsättningar vi definierat som viktiga att beakta vid skyltning inom ett delområde är:

- inventerad kulturhistorisk bebyggelse
- stadskärna
- torg
- bostadsområde
- grönområde
- verksamhetsområde

1. INRE STENSTADEN

Genomsnittlig fasadhöjd

13 m (4 vån) – mot Järnvägsgatan, Hamngatan samt Strandgatan punktvis ca 24 m (6 vån).

Karaktär

- I huvudsak medeltida kvartersstruktur, omfattar idag prioriterade fotgängarstråk, prioriterad genomfartsgata samt framtida hamnfront.
- Kommersiellt centrum och kommunhuskvarter.
- Stenstadsbebyggelse med i huvudsak slutna gårdsrum och sammanhängande fasader mot centralgata (Algatan) och genomfartsgata bl.a. Hamngatan.
- Kvartersstrukturen präglas även av gårdsmiljöer med mindre byggnader för antingen indragna butikslokaler, verksamhetslokaler alternativt annat innehåll.
- En betydande del av gårdarna nyttjas för bilparkering och garage, eller gårdhus.

Särskilda förutsättningar

- Historisk gatue- och bebyggelsestruktur.
- Varierad arkitektur i stil, epok, samt skala.
- Park- och torgytor.
- Högt bebyggelsetryck som resultat av bl.a. kollektivtrafiknära läge.
- Kommersiellt centrum.
- Yta inkluderar även framtida hamnfront.
- Enhetliga proportioner i fråga om gaturummens bredd och byggnaders skala.
- Den inre stenstaden är i förändring och kan karaktäriseras som utvecklingsområde. Till det hör avveckling av parkeringsytor, både privata samt kommunägda som har en potential som förändringsytor.

Skyltning

- inventerad kulturhistorisk bebyggelse
- stadskärna
- torg
- bostadsområde
- grönområde

2. YTTRE STENSTADEN

Genomsnittlig fasadhöjd

13 m (4 vån).

Karaktär

- I huvudsak medeltida kvartersstruktur och historisk centralgata (Algatan).

Senare stadspark, kulturinstitutioner samt centralskola.

- Klassisk Stenstadsbebyggelse med i huvudsak slutna gårdsrum och sammanhängande fasader mot centralgata med tvärgata.
 - I ytterzonen samt stadsparksområdet liksom kulturstråket, mer upplöst fasadlinje, friliggande byggnader mot gata samt öppnare gårdsrum.
 - En betydande del av gårdarna nyttjas för bilparkering och garage, eller gårdshus.
- ### Särskilda förutsättningar
- Historisk gatue- och bebyggelsestruktur.
 - Varierad arkitektur i stil, epok, samt skala.
 - Park- och torgytor.
 - Högt bebyggelsetryck som resultat av bl.a. kollektivtrafiknära läge.
 - Delvis ingående i kommersiellt centrum och kulturstråk.

Skyltning

- inventerad kulturhistorisk bebyggelse
- stadskärna
- torg
- bostadsområde
- grönområde

3. ST NICOLAIKVARTEREN MED

NORREGATAN

Genomsnittlig fasadhöjd

Varierad

Karaktär

- I huvudsak medeltida samt senare härstammad gatustruktur, spridd bebyggelse av olika karaktär.
- I öster sammanhängande fasadlinjer mot gata (Valldammsgatan).
- I väster, nyare punkthusbebyggelse.
- Centralt genom området löper Norregatan vilken har historiska anor som infartsgata till Trelleborg.
- Gathusbebyggelse.

Skyltning

- inventerad kulturhistorisk bebyggelse
- bostadsområde
- grönområde

4. ÖVRE OCH STADSPARKS-

KVARTEREN

Genomsnittlig fasadhöjd

13 m (4 vån) heterogen fasadhöjd.

Karaktär

- Förnyelse- och förtättningsområde.

Skyltning

- inventerad kulturhistorisk bebyggelse
- bostadsområde
- grönområde

5. LASARETTOMRÅDET MED

LJUNGGRENSKA SKOLAN

Genomsnittlig fasadhöjd

13 m (4-5 vån).

Karaktär

- Spridd bebyggelse karaktäriserad av olika byggnadstyper med omgivande grönska och parkeringsytor.
- Institutionsbyggnader som punkthus eller sammanbyggda successivt tillkomna enheter.

Skyltning

- inventerad kulturhistorisk bebyggelse
- bostadsområde
- grönområde
- verksamhetsområde

6. ST GERTRUDS VÄG MED OMNEJD

Genomsnittlig fasadhöjd

6 m (2 vån).

Karaktär

- I huvudsak småhusområde.
- En- och flerfamiljshus. Parhus.
- Varierad bebyggelse med stora omgivande trädgårdar.
- Mer slutna bebyggelse i områdets ytterkanter, främst i öster.

Skyltning

- inventerad kulturhistorisk bebyggelse
- bostadsområde
- grönområde

7. SOLSIDAN/ LILJEBORG

Genomsnittlig fasadhöjd

10 m (3-4 vån).

Karaktär

- Flerbostadsområde, lamellhusbebyggelse, ibland med vinkelställda byggnadsvolymer så att storgårdskvarter skapas.
- Öppet byggnadssätt mot omgivande gator.

- Central större grönyta i övrigt stor andel grönytor.
- Allékantade omgivande gator.

Skyltning

- inventerad kulturhistorisk bebyggelse
- bostadsområde
- grönområde

8. FABRIKSOMRÅDET

Genomsnittlig fasadhöjd

9 m (3 vån).

Karaktär

- Primärt industriområde med storskalig bebyggelse centralt.
- Ytterområdet i söder och nordost med inslag av bostadsbebyggelse.
- I söder friliggande byggnader "hus i park".
- Förnyelseområde.

Skyltning

- bostadsområde
- grönområde
- verksamhetsområde

9. FOLKETS PARKOMRÅDET

Genomsnittlig fasadhöjd

3-6 m (2 vån).

Karaktär

- I huvudsak småhusbebyggelse, inslag av flerbostadshus i nordväst.
- I söder Folkets park samt Folkets hus med konferenslokaler.

Skyltning

- inventerad kulturhistorisk bebyggelse
- bostadsområde
- grönområde

10. VÄSTRA EGNAHEM

Genomsnittlig fasadhöjd

8 m (2 vån).

Karaktär

- I huvudsak småhusbebyggelse, inslag av flerbostadshus i norr.

Skyltning

- bostadsområde
- grönområde

11. LYCKO PERS VÄG

Genomsnittlig fasadhöjd

8 m (2 vån).

Karaktär

- I huvudsak småhusbebyggelse, inslag av höga flerbostadshus.

Skyltning

- bostadsområde
- grönområde

12. VÄSTER JÄR

Genomsnittlig fasadhöjd

6 m (1-2 vån).

Karaktär

- I huvudsak småhusbebyggelse längs med Stavstenvägen med tvärgator.

Skyltning

- bostadsområde
- grönområde

13. HALLABACKEN/HALLASVÄNGEN

Genomsnittlig fasadhöjd

9 m (3 vån). Homogen byggnadshöjd.

Karaktär

- Flerbostadshus orienterade längs med, samt vinkelrät mot, lokalgata.
- Större central grönyta som ansluter till naturområde.
- Lamellhus samt sammanhängande fasadliv mot gata.

Skyltning

- bostadsområde
- grönområde

14. PRÄSTAHEJDAN

Genomsnittlig fasadhöjd

4 m (1-2 vån) Homogen byggnadshöjd.

Karaktär

- Villaområde med enhetlig karaktär.

Skyltning

- bostadsområde
- grönområde

15. VÄSTERVÅNG

Genomsnittlig fasadhöjd

4 m (1-2 vån) Homogen byggnadshöjd.

Karaktär

- Konventionellt modernare villaområde omgivet av en grön buffertzonen mot omgivande områden.
- Matargata samt lokala säckgator.

- Genomgående smala grönstråk inom området.

- Villatomter ca 800 kvm.

Skyltning

- bostadsområde
- grönområde

16. KUNGAHUSEN

Genomsnittlig fasadhöjd

4 m (1-2 vån). Enhetlig byggnadshöjd.

Karaktär

- Konventionellt modernare villaområde omgivet av en grön buffertzonen mot omgivande områden och vägar.
- Området trafikförsörjs i form av cirkulära lokalgator som ansluter till infartsgata.
- Genomgående smala grönstråk inom området vilka ansluter till mindre stadsdelsparker och lektytor.
- Villatomter ca 800 kvm.

Skyltning

- bostadsområde
- grönområde

17. ÄNGHÖG

Genomsnittlig fasadhöjd

6 m (2 vån) Enhetlig byggnadshöjd.

Karaktär

- Konventionellt modernare villaområde omgivet av en grön buffertzonen mot omgivande områden och vägar.
- Området trafikförsörjs i form av cirkulära lokalgator som ansluter till infartsgata.
- Genomgående smala grönstråk inom området vilka ansluter till mindre stadsdelspark och lektytor.
- Villatomter ca 800 kvm.

Skyltning

- bostadsområde
- grönområde

18. HEDVÄGEN HANDELS- OCH VERKSAMHETSOMRÅDE

Genomsnittlig fasadhöjd

6 m (2 vån) varierad byggnadshöjd.

Karaktär

- Område som präglas av småskaliga friliggande verksamhetslokaler med

differentierat uttryck.

- Inblandning av bostadshus.
- Hedvägen utgör centralgata.
- Utvecklingsområde.

Skyltning

- bostadsområde
- verksamhetsområde

19. PHYLLATERIONOMRÅDET

Genomsnittlig fasadhöjd

9 m (3 vån). Varierad byggnadshöjd.

Karaktär

- Heterogent bebyggelseområde, vilket karaktäriseras av verksamhetsytor samt Phyllaterionområdets öppna yta.
- Utvecklingsområde.

Skyltning

- verksamhetsområde

20. HÖGALID MED GULA GÅRDEN

Genomsnittlig fasadhöjd

9 m (3 vån). Enhetlig byggnadshöjd.

Karaktär

- Flerbostadshus i lamellformation- eller vinkelställda varandra.
- Samlade parkeringsytor i områdets utkant.
- Gårdsmiljöer i form av grösytor.

Skyltning

- bostadsområde
- grönområde

21. KNÄCKEKÄRR

Genomsnittlig fasadhöjd

3-6 m (1-2 vån). Enhetlig byggnadshöjd.

Karaktär

- Homogent utformat villaområde med vinkelställda gator.
- Längsgående smala parkytor.
- Säckgator samt infartsgator.

Skyltning

- bostadsområde
- grönområde

22. GRANLUNDA

Genomsnittlig fasadhöjd

3-6 m (1-2 vån). Enhetlig byggnadshöjd.

Karaktär

- Homogent utformat villaområde med

vinkelställda gator.

- Längsgående smala parkytor.
- Säckgator samt infartsgator.

Skyltning

- bostadsområde
- grönområde

23. MALÖRTEN

Genomsnittlig fasadhöjd

6 m (2 vån). Enhetlig byggnadshöjd.

Karaktär

- Enhetligt planlagt flerbostadsområde med vinkelställda byggnadsvolymer i parklandskap.
- Samlade parkeringsytor i områdets utkant.

Skyltning

- bostadsområde
- grönområde

24. KYRKOKÖPINGEOMRÅDET

Genomsnittlig fasadhöjd

3-6 m (1-2 vån). Enhetlig byggnadshöjd på delområdesnivå.

Karaktär

- Homogent utformat villaområde med vinkelställda gator.
- En del långsmala grönytor runtom i området.
- Säckgator samt infartsgator.

Skyltning

- bostadsområde
- grönområde

25. PILEVALLSOMRÅDET

Genomsnittlig fasadhöjd

6 m (2 vån).

Karaktär

- Flerbostadshus i lamellformation orienterade i anslutning till central trädkantad infartsgata.
- Samlade parkeringsytor i områdets utkant.

Skyltning

- bostadsområde
- grönområde
- verksamhetsområde

26. HOVSLAGAREGATAN

Genomsnittlig fasadhöjd

6 m (2 vån).

Karaktär

- Flerbostadshus vinkelställda samt lamellställda mot varandra.
- Samlade parkeringsytor i områdets utkant.

Skyltning

- bostadsområde
- grönområde

27. FAGERÅNGEN

Genomsnittlig fasadhöjd

3-6 m (2 vån).

Karaktär

- Flerbostadshus vinkelställda mot varandra.
- Samlade parkeringsytor i områdets utkant.

Skyltning

- bostadsområde
- grönområde

28. ÖSTERLID

Genomsnittlig fasadhöjd

3-6 m (2 vån) Varierad byggnadshöjd.

Karaktär

- Villaområde med småhus. Stadsdel-sparker.

Skyltning

- bostadsområde
- grönområde

29. AKKA – HÖGHUSOMRÅDE

Genomsnittlig fasadhöjd

25 m (8 vån) punkthus.

Karaktär

- Område med punkthus i linje utgörande 5 byggnadskroppar.
- Byggnadsvolymer är i större omgivande parkmiljö.

Skyltning

- bostadsområde
- grönområde

30. VÅNGA

- Framtida utvecklingsområde.

Skyltning

- grönområde